

یک سال با عیسی مسیح

سال لیتورژیک

همانطوری که هر سالی دارای فصل ها، ماه ها و هفته ها میباشد میتوان گفت که سال مذهبی نیز دارای خصوصیات مشبیهی میباشد. سال کلیسایی را سال لیتورژیک مینامند. کلمه لیتورژی، کلمه ای است یونانی که به معنی "فعالیتی یا عملی مقدس" میباشد. کلیسا در طول این سال، با برگزاری مراسم و جشن های مختلف نقشه نجات بخش خدا را که توسط خداوند و سرورمان عیسی مسیح به حقیقت پیوست را جشن گرفته قوم خدا را در عمل نجات بخش عیسی مسیح شریک میگرداند.

مبدأ بوجود آمدن سال لیتورژیک، مرگ و رستاخیز نجات بخش عیسی مسیح میباشد و ایمانداران با شرکت در هر یک از دوره های مختلف آن که دارای مراسم و آداب و رسوم و خصوصیات خاص خود میباشد در زندگی نجات بخش نجات دهنده شان عیسی مسیح شرکت مینمایند.

سال لیتورژیک با دوره آمادگی عید میلاد آغاز شده و آن را میتوان به بخش های زیر تقسیم نمود:

- دوره آمادگی عید میلاد
- دوره عید میلاد
- دوره توبه و روزه و آمادگی عید قیام
- دوره عید قیام
- دوره عادی

فصل ورود یا دوره آمادگی عید میلاد

در فصل ورود که در اکثر زبانهای غربی فصل (ADVENT) یعنی "آمدن" نامیده می‌شود. در این دوران کلیسا آمدن نجات دهنده جهان، پسر خدا و مسیح موعود را در بین ما بیاد می‌آورد و به امید آمدن دوباره او در امید و ایمان زندگی میکند. آمدن اول مسیح در واقع آمدن دوم او با قدرت و جلال را تضمین میکند. کلیسا از ما دعوت می‌کند که در مورد آمدن نهائی مسیح تعمق کنیم و زندگی خود را بر اساس ایمان به آن بنا نماییم. اگر چه تمام جوانب و جزئیات این آمدن و به ویژه زمان آن برای هیچکس کاملاً روشن نیست و کتاب مقدس از آن با بیانی اسرار آمیز و نمادی سخن می‌گوید، آمدن نهائی مسیح برای داوری جهان و به کمال رسانیدن ملکوت خدا یکی از واقعیتهای اساسی ایمان مسیحی است.

فصل ورود آغاز سال عبادی کلیسا می‌باشد. در طول این فصل متونی که در آئین قربانی مقدس خوانده می‌شوند، نشان می‌دهند که چگونه پیامبران قوم را برای آمدن مسیح آماده می‌کردند و چگونه مسیح با آمدن خود به نبوتهای آنان تحقق بخشید.

کلیسا از ما دعوت می‌کند که ما نیز با خواندن این متون و بخصوص با دعا و تعمق نمودن به یاری این متون و با دگرگون ساختن زندگیمان، قلب خود را برای آمدن مسیح به زندگی خود آماده سازیم.

این آمادگی نمی‌تواند به فراهم نمودن تدارکات جشن میلاد مسیح از قبیل تهیه کردن هدایا و تزئین خانه توسط درخت کریسمس خلاصه گردد، زیرا مفهوم این فصل بس عمیقتر از زمان آمادگی برای جشن گرفتن واقعه تولد مسیح است. کلیسا می‌خواهد توسط این فصل به ما یادآوری کند که مسیح هر روز به طرز مختلف به زندگی ما وارد می‌شود و چنانکه ما در "انتظار و هوشیاری" بسر نبریم، در این خطر قرار می‌گیریم که علیرغم تمام نبوتها، آنچنان در امور این جهان غر شویم که متوجه آمدن او نشویم. از دست دادن این فرصتهای کوچک و روزمره جهت ملاقات با مسیح، ما را در معرض این خطر جدی قرار می‌دهد که بهنگام آمدن نهائی وی، آمادگی ایستادن در حضور داور خود را نداشته باشیم (لوقا ۲۱/۳۴ - ۳۶).

در این دوره که کلیسا در انتظار آمدن سرور خود میباشد در طی مراسم عبادتی رنگ لباس کشیش بنفش است که نمایانگر توبه و آمادگی میباشد. با توبه و اعتراف به گناهانمان میتوانیم قلب خود را آماده سازیم تا خداوند بتواند اینبار نه در یک آخور بلکه در قلب ما جائی یافته به دنیا بیاید.

این دوره چهار هفته قبل از عید میلاد شروع شده و تا عید میلاد ادامه میابد.

فصل عید میلاد

بعد از به رسمی شناختن مسیحیت توسط امپراطوری روم، کلیسا با برقراری جشنها و عیدهای ویژه ای با شادی و در آزادی سرور و خداوندش را جشن گرفت. یکی از این جشن ها و اعیاد بزرگ، جشن های دوره عید میلاد بود.

در امپراطوری روم ۲۵ دسامبر، روز جشن بزرگ خدای خورشید (میترا) میبود. به عقیده آنها این خدا غیر قابل شکست و فنا ناپذیر بود. از آنجائیکه کلیسا همیشه سرور خود را به عنوان نور و خورشید حقیقی دیده و اعلام کرده بود، نوری که هرگز تاریکی بر آن چیره نشده و مرگ نیز در مقابل آن قدرتی نداشته بود، پس آن روز را به عنوان یادبود تولد عیسی-عمانوئیل انتخاب کرده و جشن گرفت.

در طی این دوره جشن های بسیاری دیگر نیز وجود دارد که در ارتباط مستقیم با زندگی عیسی میباشند. به عنوان مثال "جشن نوزادان معصوم" در ۲۹ دسامبر (متی ۲، ۱۶-۱۸)، "جشن خانواده مقدس" در یکشنبه بعد از عید میلاد (متی ۲۳-۲۴، ۱۹)، "جشن مریم مادر خداوند" در ۱ ژانویه (لوقا ۱، ۲۶-۳۲)، "جشن ظهور مسیح یا آپیفانی" در ۶ ژانویه (متی ۲، ۱-۱۲) و "جشن تعمید خداوند" در یکشنبه بعد از جشن ظهور مسیح (متی ۳، ۱۳-۱۷).

در این دوره در طی مراسم عبادتی رنگ لباس کشیش سفید است که نشانه شادی و سرور میباشد.

فصل معمولی یا عادی

این دوره ۳۳ یا ۳۴ هفته طول میکشد و با یکشنبه بعد از ششم ژانویه آغاز شده تا سه شنبه قبل از چهارشنبه خاکستر ادامه پیدا کرده و مجدداً از دوشنبه بعد از پنطیکاست شروع شده تا شنبه بعد از جشن مسیح پادشاه جهان یعنی آغاز دوره آمادگی عید میلاد ادامه دارد. با آغاز فصل معمولی، کلیسا باز از ما دعوت می‌کند که به یاد داشته باشیم با آمدن مسیح، مرحله پایان زمان آغاز شده زیرا همانگونه که خود عیسی به ما می‌گوید: "ملکوت خدا نزدیک است. پس توبه کنید و به انجیل ایمان بیاورید... به دنبال من بیایید". در این دوره در طی مراسم عبادتی رنگ لباس کشیش سبز است.

فصل توبه و روزه یا دوره آمادگی عید قیام

با فرارسیدن "چهارشنبه خاکستر"، فصل چله روزه و توبه آغاز می‌شود. این روز به آن دلیل "چهارشنبه خاکستر" نامیده می‌شود که انسان بخوبی آگاه است که بدون فیض و بخشایش خداوند، "خاک و خاکستر" است (پیدایش ۱۸، ۲۷). از آنجائی که پاداش گناه نیز چیزی جز خاکستر نیستی نمی‌تواند باشد، در عهد قدیم، خدا به گناهکاران و متکبران اخطار می‌کند: "تو را به نظر جمیع بینندگان بر روی زمین خاکستر خواهم ساخت" (حزقیال ۱۸، ۲۸).

اما توبه کارانی که دلشان هنوز از تکرار سخت نشده و می‌خواهند به گناه خود اعتراف کرده، با پشیمانی و فروتنی بسوی خداوند بازگردند، همچون ایوب در "خاک و خاکستر" توبه می‌نمایند (ایوب ۴۲، ۶) و آنرا بر سر خود می‌ریزند (حزقیال ۳۰، ۲۷).

بدین ترتیب با گذاردن خاکستر بر سرها، در ملاء عام اعتراف می‌کنیم که گناهکاریم. با استفاده از خاکستر که بقایای ماده‌ای بی‌جان است که به خاک بازگشته، انسان اعتراف می‌کند که گناهکار و ضعیف است و طبق داوری عادلانه خدا به سبب گناهانش به خاک خواهد برگشت (پیدایش ۳، ۱۹).

ولی هدف کلیسا از بجا آوردن این آئین، ابراز غم و ناامیدی ناشی از حالت گناهکار ما نیست، بلکه متوسل شدن به رحمت الهی و طلبیدن بخشایش اوست که مسیح را برای نجات ما فرستاد تا از راه پیروزی خود بر مرگ و گناه، به ما "تاجی را به عوض خاکستر و روغن شادمانی را به عوض نوحه‌گری" عطا کند (اشعیا ۶۱، ۳).

اما همانگونه که مسیح در انجیل به ما یادآوری می‌کند، این عمل توبه و در واقع هیچک از اعمالی که بخصوص در این ایام به انجام آن فراخوانده شده‌ایم، نظیر صدقه، دعا و روزه، نباید جنبه ظاهری داشته باشد و برای جلب نظر سایرین صورت گیرد. ایام چله روزه و توبه قبل از هر چیز زمان مقبول آشتی با خدا و برخورداری از نجات اوست، نجاتی که از طریق مرگ و رستاخیز مسیح صورت می‌گیرد و مابین راز تعمید خود در آن سهم گشته‌ایم.

هفته مقدس

هفته قبل از عید قیام میباشد. با ورود عیسی مسیح به اورشلیم و فریاد شاد آور مردم، هوشیعیان (خدا را سپاس باد)، شروع شده و با خیر خوش و مژده زنان به شاگردان، عیسی از مردگان قیام کرد، به اوج خود میرسد. در سه روز آخر این هفته، کلیسا سه وقایع بسیار مهم زندگی عیسی را به ما اعلام کرده آنها را جشن میگیرد.

* یکشنبه نخل، ورود عیسی مسیح به اورشلیم

عیسی به شهر اورشلیم وارد میشود و مردم بسیاری با داشتن شاخه های نخل در دست و فریاد هوشیعیان به استقبال او میروند. اورشلیم، شهر مقدس و مظهر مکان خدای یکتا، در این روز به خاطر آمدن "پسر داود" سرور مینماید و فریاد میزند "خجسته باد آنکه بنام خداوند می آید". در همین شهر پس از چند روز فریاد "مصلوبش کن" از طرف همان مردم شنیده خواهد شد! آری همانطور که یوحنا میگوید "او به ملک خویش آمد، ولی قوم خودش او را نپذیرفت، اما به همه کسانی که او را پذیرفتند این حق را داد تا فرزندان خدا شوند" (یوحنا ۱، ۱۱-۱۲).

عیسی، "بره خدا" به اورشلیم، شهر مقدس، داخل شده تا خود را به عنوان "بره" در راه همه این مردم فدا نماید. او "تشنگان خود را" با رستاخیزش سیراب خواهد نمود و به آنها حیات جاودان را خواهد بخشید!

* پنجشنبه مقدس

در این روز کلیسا دو عمل عیسی مسیح را به ما یادآوری مینماید: پای شوئی شاگردان توسط عیسی - پاره کردن نان و تقدیم شراب به نشانه قربانی زندگی خود در راه تمام انسانها. این دو عمل، هر دو نشانه یک حقیقت و معنا میباشند و آنها را میتوان با یک کلمه خلاصه نمود: محبت!

عمل پای شوئی، وظیفه خادمین نسبت به سرورانشان در هنگام ورود به خانه ای بود. عیسی لباس خود را در آورده، یعنی الوهیت خود را کنار گذاشته، و مانند خادمی با شستن پاهای شاگردانش میپزدازد. بدین صورت به آنها قبل از ابراز سخنی با کرده خود نشان میدهد که پیروان و اقلیش چگونه باید زندگی کنند (یوحنا ۱۳، ۱-۱۵). پس از این نشانه عشق و محبت و فروتنی، عیسی با شاگردانش به "یادبود" عید فصح بر سر سفره نشسته و در طی شام نان را به دست گرفته پاره نموده، جام شراب را به شاگردان خود میدهد. با پاره کردن نان و دادن شراب عیسی آنچه را که به سرش خواهد آمد به شاگردانش اعلام مینماید. عیسی بره خدا، خود را به عنوان قربانی دریده و پاره شده در راه همه انسانها به خدای پدر تقدیم مینماید و با گفتن "بگیرید و همه شما از این بخورید، و بگیرید و همه شما از این بنوشید" به کسانی که به او ایمان می آورند فرصت این را میدهد تا در سر خوان او نشسته، در زندگی که او به آنها میدهد شریک شده و آنها نیز به نوبه خود جان خود را در راه دیگران داده، محبت الهی را به همه بشارت دهند (متی ۲۶، ۲۶-۲۹).

*** جمعه مقدس**

در این روز کلیسا درد و رنج و اضطراب مسیح، و مرگ او را بر روی صلیب به خاطر میآورد. در رساله به عبرانیان چنین می خوانیم: "تو خواهان قربانی و هدیه نبودی. اما برای من بدنی فراهم کردی تا همچون قربانی فدا شود. پس گفتم ای خداوند من حاضرم. من آمده ام تا اراده تو را به انجام برسانم." (عبرانیان ۱۰، ۵، ۷) هدف نزول کلمه خدا و بدن گرفتنش، هدف نزول و زانو زدنش در برابر شاگردان و شستن پاهای آنها را اینک در برافرازی او بر روی صلیب و قربانی شدنش در راه تمام انسانها درک مینمائیم. عیسی به شاگردانش گفته بود: "اگر دانه گندم در خاک نیفتد و نمیرد، تنها میماند. اما اگر بمیرد بار بسیاری خواهد آورد" (یوحنا ۲۰، ۲۴). مسیح در روز قیامش به شاگردان خود در راه عمواس بودند چنین میگوید: "آیا مسیح نمی بایست تمام این مصائب و زحمات را متحمل میشد؟" (لوقا ۲۴، ۲۶). مرگ و دفن این "دانه گندم الهی" باعث جوانه زدن حیات تازه ای میشود. حیاتی که هستی تازه ای را بوجود آورده، حیاتی که بر مرگ غلبه کرده. این حیات به کسانی داده خواهد شد که قلب خود را به او سپرده تا در آن بدنیا بیاید، به کسانی داده خواهد شد که به سخنان او گوش داده بر طبق آن زیست نمایند، به کسانی داده خواهد شد که دوان دوان به جستجوی او رفته و هنگامیکه او را می یابند او را برای خود نگه نداشته، پنهان ننموده بلکه به دیگران نیز اعلام مینمایند. فقط اشخاصیکه در جمعه مقدس در زیر آن صلیب صبر کرده تا "بره" آنها را با خون خود شسته، پاک سازد امکان شرکت در این حیات را بدست خواهند آورد. یعنی همانطور که پولس رسول میفرماید: "اگر در مسیح مرده ایم، در او دوباره زنده خواهیم گشت" (رومان ۷، ۴).

*** شنبه مقدس، شب زنده داری و بامداد روزی نو (یکشنبه عید قیام)**

این روز، روز ماتم و عذابداری نیست. در این روز شخص مسیحی با ایمانی همانند ایمان مریم مادر عیسی و عشقی همانند عشق مریم مجدلیه در سکوت به گفتار و آنچه که عیسی انجام داده تعمق نموده در انتظار ملاقات با او میزیستد.

در اختتام این روز، در تاریکی شب، کلیسا آتشی نو آفرخته و شمع عید قیام را از آن آتش روشن کرده و با فریاد "این است، مسیح نور جهان" دنیای پر از بدی و گناه را که سنبلش شب تاریک میباید با نور مسیح منور مینماید. ایمانداران با روشن کردن شمع های خود از شمع عید قیام و پیروی از شمع عید قیام با عیسی نور جهان همکاری کرده تا مژده رستخیز عیسی مسیح را که نشانه محبت و عشق خدا نسبت به هر یک از ما میباشد اعلام نمایند.

کلام خدا در طی این شب "داستان و تاریخ نجات" را برایمان تعریف کرده دلیل آمدن نجات دهنده و قربانی کردن بره خدا را برایمان آشکار مینماید. انجیل به ما، مژده رستخیز و قیام مسیح و پیروزی او را بر مرگ و سلطنت شیطان اعلام نموده به قلبهایمان امید و شادی میبخشد.

در این شب مقدس، پس از برکت آب، کلیسا حق جویان که در مدت طولانی خود را برای تعمید آماده نموده اند تعمید گرفته و جماعت ایمانداران برای بدنیآ آمدن فرزندان تازه اش خداوند را حمد گفته برای آنها دعا میکند. سپس در ادامه مراسم، کلیسا نان و شراب را به خداوند تقدیم کرده و در انتهای مراسم همه ایمانداران از تن و خون مسیح تغذیه مینمایند. در این هنگام، با سپیده دم یک روز جدید، کلیسا با شادی اعلام میکند که "خداوند واقعاً از مرگ رستخیز کرده" (لوقا ۲۴، ۳۴) و با گفتن "هلولویا" از فرزندانش دعوت میکند تا شاهدان این مژده الهی گشته او را به همه شهادت دهند.

فصل عید قیام و رستخیز خداوند

رستخیز مسیح، سنگ زاویه ایمان مسیحی است. اگر مسیح از میان مردگان برنمیخاست، ایمان ما برآستی پوچ بود! (اول قرنیتان ۱۵، ۱۴). اما رستخیز مسیح حقیقتاً صورت گرفته است و همانگونه که انجیل تأکید می‌کند، عیسی رستخیز کرده با شاگردانش می‌خورد و می‌نوشد تا به آنان نشان دهد که او يك شبح نیست. از طرف دیگر رستخیز مسیح صرفاً يك واقعه تاریخی و امری مربوط به گذشته نیست، بلکه با شکست خوردن گناه و نتیجه آن یعنی مرگ، زندگی ما و تمام آفرینش متجلی می‌گردد. رستخیز واقعیتهای مربوط به زمان حال است که از هم اکنون از طریق راز تعمیدمان در آن سهیم می‌باشیم. "اگر ما با مرگی شبیه مرگ وی با او کاملاً متحد گشته‌ایم، در رستخیز وی نیز چنین خواهیم شد" (رومیان ۵، ۶).

شراکت ما در مرگ و رستخیز عیسی، تغییری اسرارآمیز در وجود ما ایجاد می‌کند. پولس رسول این واقعیت را چنین بیان می‌کند: "همراه با مسیح، مصلوب گشته‌ام، من زندگی می‌کنم، اما دیگر نه من بلکه مسیح است که در من زندگی می‌کند" (غلاطیان ۲، ۱۹-۲۰).

این اتحاد صمیمانه بین مسیح و مسیحیان، ما را ملزم می‌سازد که زندگی جدیدی را در پیش گیریم. ما باید رفتار خود را عوض کنیم. حضرت پولس می‌گوید: "در وجود خود آنچه را که به زمین تعلق دارد، نابود سازید" (کولسیان ۳، ۵)، زیرا در حیات نوین مسیح سهیم گشته‌ایم. باید سعی کنیم فساد و شرارت را از خود دور کنیم تا پاکی و راستی در ما ریشه دواند.

همانگونه که عید میلاد را نمی‌توانیم صرفاً به تزئین درخت کاج و خرید هدایا تقلیل دهیم، دربرگزاری عید فصح نیز نباید فقط به رنگ کردن تخم مرغ و تهیه شیرینی اکتفا کنیم. این آداب و رسوم در صورتی دارای مفهوم هستند که بیانگر شادی و دگرگونی درونی ما بخاطر این رازهای بزرگ ایمانی باشند.

اگر می‌خواهیم در حیات مسیح رستاخیز کرده سهیم باشیم، باید راحت طلبی، خود خواهی، تکبر و يك زندگی اخلاقی مغایر با ارزش‌های مسیحی را کنار بگذاریم. چنانچه ما اعمال مرده گناه را به حیات نوین مسیح و اسارت ظلمت این جهان را به آزادی فرزندان خدا ترجیح می‌دهیم، چگونه می‌توانیم ادعا کنیم که پیروان مسیح هستیم، او که "راه و راستی و حیات" است؟

معنی رنگهای لباس ها در مراسم عبادتی

تغییر رنگ ها در لباسهای مذهبی بیانگر ویژگیهای رازهای ایمان که در کلیسا جشن گرفته میباید میباشد. در دوره های مختلف در طی مراسم عبادت کشیش از لباسهائی با رنگهای مختلف استفاده میکند.

رنگ سفید

به معنی شادی و سرور میباشد و در دوره ها و جشن های زیر به کار میرود:

- در عید میلاد و عید قیام
- در دوره عید میلاد و در دوره عید قیام
- در جشن های حضرت مریم
- در جشن های حواریون و مقدسین که شهید نشده اند
- در عید تمام مقدسین

رنگ قرمز

- در یکشنبه نخل و جمعه مقدس
- در جشن پنطیکاست
- در جمعه مقدس
- در جشن حواریون و انجیل نویسان
- در جشن شهدا

رنگ سبز

- در یکشنبه ها و روزهای دوره عادی در طی سال

رنگ بنفش

- در دوره توبه و روزه
- در تشییع جنازه

